

XI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM / 2006. MÁRCIUS ÁRA: 287 Ft

NEMZETKÖZI

KUTYA Magazin

Terápiás kutyák

**Köztársaság-
kupa**

**Vadászat
vizslákkal**

Holland juhász

POSZTER

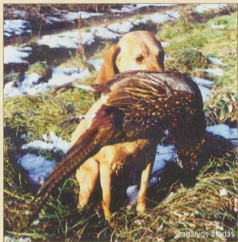
Bearded collie

**JACK és PARSON
RUSSELL**

030303

9 771470 335000

A fácánvadászat a magyar vizslák leggyakoribb munkaterülete, mondhatni hazai viszonylatban a legklasszikusabb apróvadás vadászati műfaj. Keresővadászatokat egészen a közelmúltig (az EU-csatlakozásig) kizárólag nagyobb vadászcsoporthoz tarthattak Magyarországon, az egyéni apróvadás vadászati tilva volt. A hagyományos, nagy társas vadászatokhoz alkalmazkodó és azt kiszolgáló vadászkutya-teljesítmény egészen más munkastílust igényel, mint a kis csoportokat vagy egyéni vadászt segítő keresési stílus. A nagyterítékes ráhajtásos szárnyasvadászatok pedig csak lövés utáni munkafeladatot, azaz utánkeresést és apportírozást igényel a vizslától.

Dr. Lévai Piroska

Nagy társasági vadászaton a kutyák vadászok, illetve hajtók célszerűen úgy helyezkednek a hajtás vonalában, hogy egy kutya a szomszédos kutyától vadászoknak is tudjon dolgozni, és hogy a hajtósorban egyenletesen legyenek elosztva a vizslák. A jó vizsla „puska alá” dolgozik, ami azt jelenti, hogy csak olyan messzire távolodik el a vezetőjétől, hogy az mindenképpen sikerrel tud lőni, akár vadmegállással jelzi a vizsla a megbúvó fácánt, akár véletlenül felrebbenti. A keresés szélessége attól is függ, hogy a vizslát vadász vezeti-e, vagy pedig fegyver nélküli hajtó. A vadászok saját tapasztalt vizslájára pontosan tudja a gazdi fegyverének lőtávolságát, és annak megfelelően mozog, tehát általában ez a kutya nem keres a szomszéd vadászoknak, hanem csak a saját gazdájának. Fegyvertelen hajtó tapasztalt vadászkutyája viszont hamar rájön, hogy a szomszédos vadászoknak kell keresnie, mert ők fogják neki lőni a szár-

nyas zsákmányt. Hajtók kutyái tehát szélesebben és minimum két szomszédos vadásznak keresnek. Ha kevés vizsla van a hajtósorban, akkor a rutinos kutyák jobbról és balról

is két-két vadásznak keresnek. Nagycsoportos vadászaton a vizsla, ha madarat talál, csak pillanatokra mutathatja be vadmegálló-tudományát, mert a néha 60-80 fős hajtósor nem állhat le minden egyes madár megtalálásakor. Természetesen a vadmegálló és utánhúzó kutyák teljesítményét a vadászok nagyra tartják, és nem ritka, hogy a sor felállásakor a jó hírű vizslák szomszédosági helyének megszerzéséért kisebb

versengés is folyik a vadászok között. Nem véletlenül, hiszen fácán is, nyúl is képes megülni úgy a növényzetben, hogy a hajtósor elhalad mellettük. A jó számatú, fegyvelmezt vizsla nélkülözhetetlen a sikeres vadászatokhoz.

Fegyvelmeztelen, folyton előrohanó, a madarakat idejekorán felverő vizsla viszont tönkreteszi a vadászatot. Egy-egy előrohanást még elnéznek a vadászok, de ha sorozat-

Vadszedésre várva nagyterítékes vadászaton

ban történik, akkor a vadászkatya vezető intézkedik. Utasítja a kutya vezetőjét, hogy vagy fogja a kutyáját, és menjen háza, vagy kösse pórázra, és tartassa úgy a vadászat végéig.

Egészen más jellegű a kutyák tudatos előrefutása hát-szelben. A vizslák a madarak szagnyomát keresik a levegőben; munkájuk eredményessége nagymértékben függ a széljárástól. Enyhe szembeszél a legideálisabb, akkor képesek a legmesszebről megérezni a megbúvó madarat. Hátszelben értelemszerűen nem tud a vizsla szagot fogni a madárról. Ilyenkor fordul elő, hogy a kutya ráfut a madárra és felrebbenti, vagy rosszabb esetben elfut a madár mellett.

A vizslák „szelkeresése” a tapasztalat, gyökөрltség és intelligencia függvénye. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a hajtás hátszelben halad, akkor a rutinos kutya tudatosan egyenesen előrefut 20-30 méterre, majd visszafordul, és így szembeszélrel kezd el a keresést a hajtással szemben széles ívben. Mikor összetalálkozik a hajtóssal, akkor ismét egyenesen előrefut, majd visszafordulva szembe keres. Ha madarat talál, akkor a madár valahol közte és a hajtós között rejtőzködik. Ilyen megoldásokra a vizsla vagy rájón magától, vagy nem, de erre tanítani nem lehet.

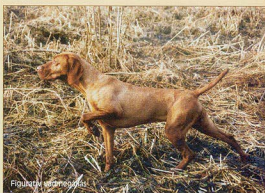
Tapasztalt vadászkutya mozgásán, viselkedésén látni lehet, ha nyúl szagát érzi, vagy ha nagyvad fekvőhelyére bukkan. Ilyenkor a szimatot nem a levegőben, hanem a talajon keresi.

A vizsla fegyverzettségi és visszahívhatósági követelménye egyáltalán nem fölösleges vagy elhanyagolható vizsgafeladat. Míg egy fegyverzetlen vizsla fűcánvadászaton csak bosszúságot okoz, addig nyúl-vadászaton az élete foroghat

közé. A róhanó nyúlra szoros-an „rágadó” vizsla életveszélyben van, mert a fegyver célkeresztjében csak a nyulat látja a vadász – a vizslát nem –, és a szeli sőrétékéből a kutyának is jut.

Ha a vizslavezető jól ismeri kutyája mozgását, mozgásváltozását nyúl-szaga, akkor még idejében, a nyúl felugrása előtt rászólhat a kutyára, hogy maradjon nyugton. Ha vértalanul perdül ki a nyúl, és a vizsla utánaered, akkor is 5-10 méterrel belül le kell tudnia hívni a kutyát nyúlról. Nyúl után el nem rohanóvá, „nyúlbiztos” nem magától válik egy vizsla sem. Különbözö kikepzési módszerek terjedtek el a nyúlról való lehívás technikájában.

A legszeledebb módszer időjárásfüggő. Nyúlban gazdag területre kell kivinni a vizslát télen, vékony kérgű mély hóba. A nyúl könnyebb súlyánál fogva gyorsan elszalad a kérges hó tetején, a vizsla alatt azonban már beroppan a kéreg, és könnyéig vagy még mélyebbre lép a hóban. Az ilyesfajta szökődecélés lassú és rendkívül fárasztó. A vizsla az első nyuszi után el fog rohanni akár még 50 méterre is, a második után már csak 30 méterre, és ha sok nyúllal találkozok, akkor a nap

Figyelni kell minden lépés

végére már egy lépést sem tesz a nyulak felé, annyira kifárad! Hosszan havas téli szezon így nagy segítség a kikepzőnek.

Gyors és azonnali fegyvermezőmódszer az elektromos nyakörv használata viszont kétélű fegyver, amennyiben hozzátérő kezében csodát tehet a kutyával, kontár kézben viszont örökre tönkretetheti a kutyát.

Ha csak nyúlra vadászik a társaság, akkor a nem kellően fegyverezett kutyákat pórázon kell tartani és lövés után szabad elengedni, hogy a lőtt vadért mehesselek.

A tapasztalt vizsla minden esetben figyelni a lőtt vad moz-

gását. Figyeli, ha a sebzett fűcán megbillen, és figyelni, ha a lőtt, sebzett nyúl tempót vált. Ilyenkor azonnal kell indulnia, hogy biztosan beérje a nyulat. Rutinos vizsla 20-40 méter üldözés alatt felméri, hogy a nyúl tudja-e tartani a kezdősebességét, és így utóérhetetlen, ezért vissza lehet fordulni róla, vagy lassul a nyúl, és akkor nem szabad földáni az üldözését, mert a kitartás biztosan meghozza a gyümölcsöt, elkapja a nyulat. Szembélyesen apportírozó vizsla csak a nyúllal való első találkozásakor lepődik meg a szőrös állaton. Kezdő vizslával nyúl-vadászaton csak néhány nyulat szabad elhozni, mert egy-nehezebb zsákmány hosszú cipélése kifárasztja, és kedvét szegheti a további elhozásoktól.

Vadászat közben a hajtóssal minden esetben megáll, ha lőtt, sebzett madárról, nyúlért messzire kell elmennie a vizslának. Bevárják, míg meghozza a vadat.

A nagycsoportos társas vadászat nemcsak a kutyáiktól, de a vadászoktól és a hajtóktól is fokozott figyelmet, fegyverzettséget követel meg a bal-estmentes és sikeres vadászat érdekében. Az ilyen vadászat

Fő a biztonságról! Vizslák nyúl-vadászaton fényvisszaverő mellényben

hangulatát a társaság maga adja, az, hogy közösen lehet örülni a vadásztársak sikerének, a jó kutyák teljesítményének – és nem utolsósorban az esti közös vadászvacsorának.

A kiscsoportos vagy egyéni apróvad vadászat sokkal nagyobb szabadságot enged meg a vadásznak és kutyának egyaránt. Míg a nagy társasági vadászatokon a kutya fegyelmettségű és „röviden tartása” alapvető követelmény; addig itt a kutya saját stílusának szabad lehetőségét lehet adni. Nagy mezőn a vizsla teljes iramban kifuthatja magát, és szabadon kereshet; ha tartósan és jól állja a vadat, akkor van idő gyönyörködni a munkájában, percekig is hagyhatjuk, hogy szobormerőven állja a rejtőzködő madarat, vagy lassított mozdulatokkal kövesse (utánhúzás) az elyalogló szárnyast. A vadásznak van a lehetősége arra, hogy maga válassza meg a haladási irányt, azaz lehetőség szerint mindig szembe-szelben menjen.

Szekundálák

Ősszeszokott, összedolgozó vizslák is ekkor tudják megmutatni, mire képesek igazán. Az még kevés, hogy egymást nem zavarják a keresésben – együttműködésük akkor magas szintű, ha folyamatosan

A magyar vizsla igazi mindenre vadász kutya, a hazai vadászati lehetőségek esetében pedig a vadászok leg sokoldalúbb és legmegbízhatóbb társa. Nemcsak a cikksorozatban leírt vadkacsa-, fácán- és nyúl vadászatokon képes csodálatra méltó teljesítményre, de szalonkázáskor, gerlézéskor is nélkülözhetetlen vadásztárs, nem beszélve arról az általában ritka eseményről, mikor lőtt rókat apportírozhat gazdájának.

Jó vadásztárs csak olyan kutya lehet, aki egyébként is jól alkalmazkodó, kellemes társ. Vadászatok során gyakorta teregező platóján kell utaznia, de van, mikor traktor vontatta pótkocsiban kell zötykölődnie, máskor pedig csónakban kell úcsórögni. Mindezek az élmények hozzátartoznak a vadász kutya kalandjaihoz. És lehet-e boldogabb egy magyar vizsla annál, mint hogy ősi vadászszerevédelmének hódolhat, istene, farkazerevédelmének társaságában? Ha Pipacsot, Jászt és Neilit kérdezném, biztosan nemmel felelnének. De őket inkább hagyom most pihenni: jól végzett munka után jöhet a megérdemelt lustálkodás.

szemmel tartják egymást is, és abban a pillanatban, ha egyikük vadat jelez és áll, a többiek is azonnal megtorpannak, és ahol éppen vannak, állásba merevednek. Szekundálásnak hívják szaknyelven ezt a viselkedést, mikor a vadat álló vizsla látványa hozza a másik

kutyát izgalomba, és ő is állásba merevedik. Ezt a másodikiként álló vizslát a következő vizsla pillantja meg, mire ő is megáll, és így tovább: egész lánc alakulhat ki a szekundáló vizslákból. A szekundáló vizslák nem érzik a rejtőzködő madár szagát, azt csak az első

vadmegálló vizsla őrzi. Ezért ha a szekundáló vizsláknak elfogy a türelmük a szárnyas vad kelése előtt, akkor ráhúznak ok is az első vizslára, majd úgy helyezkednek el mellette, hogy valamennyien érezzék a vadmadár szagát. Az a madarat álló vizsla az igazán profi, aki képes mozdulatlanul elviselni, hogy társai mellé álljanak be. Kutyabarát vadászoknak felejtethetetlen élmény egy ilyen lélegzetelállító mutatvány.

Társas vadászaton a hajtásban mindenkinek megvan a helye, és csak egyenesen előre-felé szabad menni. Ha nádas van a vadász előtt, akkor abba bele, ha bozótos, akkor oda, ha nyílt rét, akkor arra. A vizslának a hajtás vonala előtt kell keresnie.

Egyéni vadászaton a vadász dönti el, hogy merre megy, és azt is, hogy merre küldi a kutyát keresni. Tehát a küldés, az irányítás itt nagy szerephez juthat. A vadász gyakorta csak a kutyát küldi be a bozótosba, sásosba keresni. A vizslának saját tapasztalatából kell rájönnie arra, hogy ilyen sűrű növényzetű helyeken értelmetlen a vadmegállás, a gazda nem tud löni, tehát neki most az a dolga, hogy kihajtsa, felrebbentse a vadat.

Egyéni vadászaton a munka külsőségeivel is van idő foglalkozni. Például azzal, hogy a vizsla szabályosan ülve adja át a zsákmányt. Vagy hogy a vad kelésére ne induljon rögtön el, hanem csak lövés után, vezényszóra. A vadászkutyaversenyeken az ilyen koreográfiának tűnő dolgokon múlnak gyakran a helyezések.

Nagyterítékes ráhajtásos vadászatokon általában nincs lehetőség a vizslaverseny-szabályzatok alapján dolgozni a kutyával. Az ilyen – külföldiek által kedvelt – vadászatokon napi több száz, ezer vagy

afelőtti számban lónek ki tenyésztett vadmadarakat. A „nagyterítékes” kifejezés azt jelenti szóról szóra, hogy nagy lesz a teríték, sok madarat lónek. A különbség abban van, hogy míg keresővadászatnál a vadások is a hajtósorban mennek, és onnan mozgás közben lónek az alkalmanként felrebbentő madarakra, addig a ráhajtásos vadászaton a vadások mindig egy helyben várakoznak lövésre ideális löllásban, és a hajtók által feléjük terelt, majd a lőtávolság közelében felrebbentett tenyésztett madarakat lövik. A ráhajtásos vadászat nem nevezhető a szó nemes értelmében vadászatnak, sokkal inkább szárnyasbérkölövésnek.

A kutyáknak ilyenkor csakis lövés utáni feladataik vannak, azaz a lött vad elhozása és a sebzett madár utánkeresése,

Négy hónapos kölyök anyai felügyelettel fáciant apportíroz.

szaknyelven vadszedés. Ez kifejezetten retrievereknek kitálalt vadászati mód, de az apportírozásban jeleskedő magyar vizslák hasonlóképp nagyon tudják élvezni az egész

napos vadszedést. A kutyás vadszedők a várakozó vadászok mögött állnak fel. A kutyák kizárólag a vadászok mögé esett madarakért mehetnek és hozhatják be azokat, a vadászok elé terelt madarakkal szemben semmiképp sem futhatnak ki. A vadászok felé hajtók terelik a madarakat, és igyekeznek egyenként vagy kis csoportokban felrebbenteni azokat.

Jól lövő vadászok esetében nagyon sok vad esik, kezdő vizslák ilyenkor teljesen összezavarodhatnak, és csak rohangásznak madártól madárig. A kutyavezetők feladata, hogy elsősorban a továbbrepülő sebzett madarakért küldjék a kutyákat. Fiatal vizslákkal eleve olyan hátra érdemes állni, hogy ők a néhány hosszabban repülő sebzett madár megtalálásával önbizalmat nyerjenek.

Egy-egy hajtás végzetével a kutyások bejárják a mögöttes területet, hogy ne maradjon el egy lött fácián sem. Ilyenkor a vizsla feladata a feltétlen elhozás, ami annyit jelent, hogyha lött madarat talál, azt azonnal fel kell vennie és a gazdához vinni.

Fotók: Léva